

PROGRAMA CAROLINES

PROGRAMA CAROLINES

Proposta d'accions dirigides al col·lectiu de dones trans que exerceixen treball sexual (DTTS) a la ciutat de Barcelona

Novembre 2016

DESCÀRREGA DE RESPONSABILITATS

Les visions expressades en aquesta publicació emergeixen de les anàlisis realitzades per les seves autores, i no necessàriament representen les de l'Ajuntament de Barcelona.

Proposta d'accions dirigides al col·lectiu de dones trans que exerceixen treball sexual a la ciutat de Barcelona

Autoria i producció

Encàrrec i publicació

Proposta d'accions dirigides al col·lectiu de dones trans que exerceixen treball sexual a la ciutat de Barcelona

Barcelona, novembre de 2016

EQUIP DE TREBALL	Universitat de Vic [www.uvic.cat]	Spora Sinergies SCCL [www.spora.ws]
Coordinació projecte	Laura Macaya	Marcel Balasch Mireia Faucha
Direcció projecte	Miquel Missé	Ricard Faura
Grup Motor de persones expertes	Sabrina Sánchez, Adriana Morales, Cristina Garalzabal, Lorena Garrido	

Sumari de continguts

Introducció	8
Estructuració del document	9
1. Metodologia	10
1.1 Plantejament metodològic	10
1.2 Pla de treball	11
FASE 1 Concreció metodològica.....	11
FASE 2 Diagnòstic de necessitats.....	13
FASE 3 Disseny del pla de treball i prioritització d'accions	15
FASE 4 Elaboració del programa d'accions i presentació	16
2. Diagnòstic	17
2.1 Les DTTS respecte la seva ocupació	17
2.2 El circuit actual d'inserció laboral adreçat a DTTS	18
Inserció	18
Prospecció.....	18
Autoocupació.....	19
2.3 Exercir el treball sexual en millors condicions	20
La manca d'una perspectiva professionalitzadora: pensar el treball sexual com una feina	20
Seguretat.....	20
Condicionants estructurals.....	21

PROGRAMA CAROLINES

2.4 Aspectes transversals clau en la millora de la qualitat de vida.....	22
Salut.....	22
Habitatge.....	23
Accés a la justícia.....	23
Vincles.....	24
3. Programa d'accions	24
3.1 Programa	24
3.2 Objectius	27
3.3 Proposta d'accions	31
3.4 Ubicació del programa i circuits de derivació.....	46
3.5 Correspondència entre accions i objectius.....	47
4. Altres propostes d'accions	48

Introducció

Barcelona compta amb un col·lectiu heterogeni de dones trans que resideixen i treballen en aquesta ciutat. Per a algunes d'aquestes dones, el treball sexual emergeix com la seva font principal d'ingressos econòmics. Aquesta situació col·loca aquestes dones fora del marc general de drets i deures en el qual es troba subjecte la resta de la ciutadania, situació que sovint pot derivar o associar-se amb el desenvolupament de situacions de vulnerabilitat.

Fins el moment actual, les diferents experiències endegades o finançades des d'instàncies municipals dirigides a treballar amb aquesta població no han obtingut l'èxit esperat. El focus principal d'aquestes iniciatives s'orientava, principalment, a la promoció institucional d'un objectiu d'abandonament del treball sexual i la inserció en el mercat laboral ordinari del conjunt d'aquesta població.

Davant d'aquesta situació, a principis del 2016 la Direcció de Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona va llançar un encàrrec dirigit al disseny d'un programa d'accions per a la població de dones transsexuals que exerceixen el treball sexual de Barcelona per tal de millorar substancialment la seva qualitat de vida i protegir els seus drets de ciutadania. Està previst que la implementació de les accions s'efectuï durant l'any 2017.

El present document respon, doncs, a aquest encàrrec. Per a dur-lo a terme es va recórrer a una unió estratègica de dos equips professionals –UVic i Spora– que ja havien treballat en l'anàlisi de les problemàtiques pròpies de les dones trans treballadores o ex-treballadores sexuals de la ciutat de Barcelona, així com a l'articulació de polítiques i serveis municipals dirigits a aquesta població. Els estudis ja realitzats per aquests equips són, concretament:

- UVIC [Universitat de Vic]. (febrer, 2015). *"Trans-Lab. Fase 1. Diagnòstic i avaluació dels recursos d'inserció laboral de les persones trans a la ciutat de Barcelona."*
- UVIC [Universitat de Vic]. (febrer, 2015). *"Trans-Lab. Fase 2: Disseny d'estratègies d'intervenció per millorar la inserció laboral de les persones trans a Barcelona."*
- SPORA [Spora Sinergies SCCL]. (juliol, 2015). *"Dones trans, treball sexual i inserció sociolaboral. Avaluació d'un programa d'inserció."*

Estructuració del document

El document s'estructura en quatre apartats principals que s'esmenten a continuació:

En el primer apartat es presenta la **metodologia** emprada per a l'elaboració del programa d'accions. En aquest punt, s'exposa el plantejament metodològic i el pla de treball que s'ha seguit per a desenvolupar el projecte.

Seguidament, s'exposa el **diagnòstic de necessitats**, on s'expliquen les principals necessitats i problemàtiques de les dones trans treballadores sexuals (DTTS d'ara endavant). En primer lloc, es presenten les demandes de les DTTS respecte la seva ocupació, seguides de les necessitats relacionades amb l'actual circuit d'inserció laboral adreçat a DTTS. En tercer lloc, es recullen les necessitats vinculades a l'exercici del TS i, finalment, es presenten aspectes transversals clau per a la millora de la qualitat de vida de les DTTS.

En el tercer apartat es proposa un **programa d'accions** dissenyat per donar resposta a les necessitats detectades. En primer lloc, es fa una breu introducció al programa d'accions. A continuació, s'exposen els objectius del programa, amb una descripció i justificació de cadascun d'ells. En tercer lloc, es detallen les accions que conformen el programa. Concretament, per a cada acció s'especifica a quins objectius estratègics dóna resposta, quines són les persones destinatàries i els agents responsables, i s'ofereixen indicacions per a la implementació, el seguiment i l'avaluació. Tot seguit, es proposa la ubicació del programa dins del circuit d'atenció a les DTTS per tal de facilitar la seva implementació. Finalment, es mostra una taula resum de la correspondència entre les accions del programa i els objectius.

En l'últim apartat es presenten **altres propostes** que, malgrat no formar part del programa d'accions, també poden contribuir a la millora de la qualitat de vida de les DTTS.

1. Metodologia

En aquest apartat s'exposa quina ha estat la metodologia seguida per a l'elaboració del Programa d'accions. En primer lloc, s'explica el plantejament metodològic que s'ha seguit. En segon lloc, es ressegueix quin ha estat el pla de treball que s'ha dut a terme, exposant les diferents fases amb què ha comptat el procés de treball.

1.1 Plantejament metodològic

Per tal de dissenyar un programa d'accions dirigides a la població de dones trans que exerceixen el treball sexual de Barcelona, l'equip d'UVIC i Spora ha treballat amb diferents perfils de persones expertes que han col·laborat en el procés de recopilació d'informació i disseny de les accions.

Per dur a terme el projecte, s'ha establert un "Equip de Coordinació" (d'ara endavant "EC") conformat per dues persones dels equips d'UVic i Spora (Laura Macaya i Marcel Balasch), que ha treballat amb el suport de dues persones vinculades a l'estudi de la qüestió (Miquel Missé i Ricard Faura).

L'EC ha comptat amb l'aportació de tres perfils de persones expertes en la temàtica, que han participat al llarg de les diferents fases del procés:

1. **[P1] "Persones Expertes"**: grup conformat per quatre persones amb diferents expertícies en relació a les dones trans que exerceixen treball sexual.
2. **[P2] "Entitats Proveïdores de Serveis"**: grup que inclou representants de les entitats que fins l'actualitat han ofert serveis al col·lectiu de dones trans que exerceixen treball sexual a Barcelona.
3. **[P3] "Dones trans treballadores sexuals"**: grup conformat per persones informants clau vinculades directament al col·lectiu beneficiari de les accions.

Per a cada perfil, s'ha establert una metodologia diferent adaptada a les seves característiques i possibilitats, tenint en compte la disponibilitat del col·lectiu, el grau d'implicació i el tipus d'informació que podien aportar. Per això, s'han escollit tres tècniques de recollida de dades en funció de les característiques de cada perfil: tallers, entrevistes semiestructurades i grups de discussió, tallers.

Finalment, l'EC s'ha reunit en diverses ocasions amb l'equip de l'Agència ABITS de la Direcció de Feminismes i LGTBI per tal d'assegurar que també participa activament en el disseny de les accions que haurà de promoure en els propers mesos.

1.2 Pla de treball

L'enfocament metodològic definit s'operativitza en un pla de treball que consta de les quatre (4) fases següents:

1. FASE 1: Concreció metodològica
2. FASE 2: Definició de necessitats, propostes i pla d'acció
3. FASE 3: Disseny del pla de treball i prioritització d'accions
4. FASE 4: Elaboració pla i presentació

Seguidament, s'exposen les diferents fases de forma detallada:

FASE 1 Concreció metodològica

Aquesta primera fase ha consistit en concretar a nivell metodològic el conjunt d'accions que s'han desenvolupat al llarg de les següents fases.

- 1.1 Reunió d'inici amb l'Agència ABITS:** en aquesta reunió inicial l'EC va establir, conjuntament amb l'equip de l'Agència ABITS (d'ara endavant EAA), els consensos del punt de partida i les línies de treball del procés. A la taula següent, es recull una síntesi de la reunió:

1.1 reunió d'inici amb l'Agència "ABITS"	
Data	19 de Maig del 2016
Assistents	SPORA (Marcel, Ricard), UVIC (Miquel, Laura), ABITS (Verònica, Helena)
Objectius	Sistematització i concreció de les accions a dur a terme pel que fa als agents clau amb qui contactar, revisió documental i temporalització del projecte.
Acords	<p>a) Es decideixen les entitats proveïdores a entrevistar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - APIP - SAS - Àmbit dona - Metges del món - Surt <p>b) S'acorda la realització d'un grup de discussió amb DTTS beneficiàries dels serveis i entitas.</p> <p>c) S'estableixen els documents clau per a la revisió documental.</p>

PROGRAMA CAROLINES

1.2 Anàlisi documental: l'EC va analitzar els diversos documents seleccionats en la reunió d'inici amb l'equip de l'Agència ABITS (EAA), així com altres documents afegits posteriorment que també es va considerar d'interès. Els documents analitzats es recullen a la taula següent:

1.2 Anàlisi documental
<ul style="list-style-type: none">• Ajuntament de Barcelona (2014). <i>Informe de l'estat d'execució i impacte de les actuacions de l'Agència ABITS per a l'abordatge integral de la prostitució i del tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual</i>. Barcelona: Ajuntament de Barcelona
<ul style="list-style-type: none">• Faura, R.; Spora Sinergies (2015). <i>Avaluació del Programa ACCIÓ. Dones transsexuals, treball sexual i inserció sociolaboral</i>. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.
<ul style="list-style-type: none">• Martínez, A., Montenegro, M. (2010). "Narrativa en torno al trastorno de la identidad sexual. De la multiplicidad transgénero a la producción de trans-conocimientos". <i>Prisma Social: Revista de investigación social</i>. 4 ISSN-e. 1989-3496
<ul style="list-style-type: none">• Missé, M., Coll-Planas, G. (2015). <i>TRANS-LAB Fase 1: Diagnòstic i avaluació dels recursos d'inserció laboral de les persones trans a la ciutat de Barcelona</i>. Barcelona: Ajuntament de Barcelona
<ul style="list-style-type: none">• Missé, M., Coll-Planas, G., UVIC. (2015). <i>TRANS-LAB Segona fase: Disseny d'estratègies d'intervenció per millorar la inserció laboral de les persones trans a Barcelona</i>. Barcelona: Ajuntament de Barcelona
<ul style="list-style-type: none">• Stop Sida (2016). <i>Estudio TranSex2010. Conductas de riesgo y detección de necesidades para la prevención del vih/its en mujeres transexuales trabajadoras sexuales</i>. Barcelona
<ul style="list-style-type: none">• Vartebedian, J. (2011). "Trabajo sexual en Barcelona. Sobre la gestión municipal del espacio público." <i>Oñati Socio-Legal Series</i>, 1(2). ISSN: 2079-5971

1.3 Preparació d'eines i instruments: a partir de la concreció metodològica pactada per a cada perfil amb l'Agència ABITS i tenint en compte l'anàlisi documental realitzat, s'han elaborat les eines necessàries per a treballar amb els diferents perfils de persones expertes. Les eines elaborades han estat: planificació dels tallers motors amb [P1] i guions per a les entrevistes a [P2] i el grup de discussió a [P3].

FASE 2 Diagnòstic de necessitats

La segona fase ha consistit en l'aixecament de dades per a l'elaboració del diagnòstic de necessitats. En aquesta fase s'ha comptat amb la participació dels tres perfils de persones expertes definits anteriorment [P1, P2 i P3].

2.1 Entrevistes a entitats [P2]: les entrevistes s'han dut a terme amb l'objectiu de conèixer quines són les necessitats de les DTTS segons les entitats que els proveeixen serveis, i recollir si tenen propostes d'actuació per donar-hi resposta. Així, entre el mes de juny i juliol, es van dur a terme 5 entrevistes a representants de les entitats que s'havien acordat a la reunió d'inici amb ABITS. A continuació, es presenta una taula que recull les entrevistes realitzades:

2.1 Entrevistes a entitats			
Nom	Data	Servei o entitat	Representant
Entrevista 1	01/07/2016	Àmbit Dona	Mercè Meroño
Entrevista 2	27/06/2016	Metges del Món	Laia Martínez
Entrevista 3	29/06/2016	APIP-ACAM	Natàlia i Susana Carmona
Entrevista 4	21/06/2016	Surt	Belén Camarassa
Entrevista 5	23/06/2016	SAS	Caterina Alves

2.2 Taller Motor 1: el taller motor 1 amb persones expertes s'ha dut a terme amb l'objectiu de recollir informació sobre les necessitats de les DTTS. Les dades principals del taller motor es resumeixen a la taula següent:

2.2 Taller motor 1	
Data	08/07/2016
Assistents	Sabrina Sánchez, Adriana Morales, Cristina Garalzabal, Lorena Garrido, Laura Macaya(UVIC), Marcel Balasch (Spora)
Durada	3 hores
Objectius	Identificació de les necessitats, problemàtiques i aspectes rellevants a tenir en compte.
Metodologia	<ol style="list-style-type: none"> Prèviament a la sessió, s'envien un seguit de materials d'anàlisi per tal que en facin una valoració: avaluacions dels projectes i actuacions que s'estan duent a terme a Barcelona (veure 2.1 Anàlisi Documental). La sessió s'organitza en els blocs temàtics o eixos d'interès següents: <ul style="list-style-type: none"> - Eix Salut - Eix Social - Eix Formació - Eix Laboral: Mercat formal i treball sexual - Eix Jurídic legislatiu - Eix Seguretat <p>A partir d'aquests eixos, el grup de persones expertes exposa les principals necessitats que ha identificat en base a la seva experiència i els documents analitzats. S'estableixen els documents clau per a la revisió documental.</p>

PROGRAMA CAROLINES

2.3 Grup de discussió amb DTTS [P3]: el grup de discussió amb DTTS s'ha dut a terme amb l'objectiu de conèixer les seves necessitats, problemàtiques i demandes. Atès que el col·lectiu és heterogeni, s'han convocat DTTS amb diferents interessos i demandes pel que fa a la seva relació amb els serveis que pugui oferir l'Ajuntament de Barcelona. A la taula que es mostra a continuació, es resumeixen els detalls del grup de discussió:

2.3 Grup de discussió amb DTTS	
Data	11/09/2016
Participants	5 DTTS
Durada	2'15 hores
Objectius	Identificació de les necessitats, problemàtiques i demandes de les DTTS.

2.4 Definició i sistematització de les necessitats: a partir de l'anàlisi documental i el treball realitzat amb P1, P2 i P3, s'ha elaborat un esquema de necessitats organitzat en els eixos de treball treballats:

- Eix Salut
- Eix Social
- Eix Formació
- Eix Laboral: Mercat formal i treball sexual
- Eix Jurídic legislatiu
- Eix Seguretat

2.5 Reunió amb l'Agència ABITS: en aquesta reunió entre l'EC i l'EAA es van presentar i discutir els resultats del diagnòstic de necessitats pel que fa als eixos de treball principals (Eix laboral i Eix Salut) i es van establir les línies de treball prioritàries per a elaborar propostes d'actuació. A la taula següent, es recull una síntesi de la reunió:

2.5 Reunió amb l'Agència ABITS	
Data	28/07/2016
Assistents	ABITS (Verònica, Helena), UVIC (Miquel, Laura), SPORA (Marcel, Ricard, Mireia)
Objectius	Retorn de l'esquema de necessitats amb les principals necessitats identificades.

PROGRAMA CAROLINES

FASE 3 Disseny del pla de treball i prioritització d'accions

La Fase 3 ha consistit en el disseny preliminar del programa d'accions. Aquest disseny s'ha elaborat conjuntament amb les persones expertes del perfil [P1].

3.1 Taller motor 2: el taller motor 2 amb persones expertes s'ha realitzat per tal de treballar propostes d'actuació per a l'elaboració del programa d'accions. Les dades principals del taller motor es resumeixen a la taula següent:

3.1 Taller motor 2	
Data	23/09/2016
Assistents	Sabrina Sánchez, Adriana Morales, Cristina Garalzabal, Lorena Garrido Laura Macaya (UVIC), Marcel Balasch (Spora)
Durada	5 hores
Objectius	Elaboració de propostes d'actuació.
Metodologia	<ol style="list-style-type: none">Prèviament a la sessió, s'envia el diagnòstic de necessitats elaborat en el marc d'aquest projecte per tal que en facin una revisió i validació.La sessió s'organitza en els blocs temàtics o eixos d'interès següents:<ul style="list-style-type: none">- EIX ECONÒMIC LABORAL<ol style="list-style-type: none">Inserció mercat laboral formalExercici treball sexual- EIX SALUT<ol style="list-style-type: none">Gestió de la salutInfeccions de Transmissió SexualAutoadministració (hormones, silicona)Consum de substànciesRelació amb els serveis sanitaris- EIX SOCIAL<ol style="list-style-type: none">Accés a serveis i entitatsAccés a l'habitatgeApoderament- EIX JURÍDIC-LEGISLATIUA partir d'aquests eixos, el grup de persones expertes exposa propostes d'actuació i en detalla els objectius, la metodologia, la població diana i les accions necessàries per a la seva implementació.

3.2 Elaboració i concreció conceptual del programa d'accions: a partir del document de necessitats, i les propostes elaborades pel grup de persones expertes en el Taller Motor 2, l'EC ha elaborat i concretat una primera proposta de programa d'accions.

PROGRAMA CAROLINES

3.3 Sessió de treball amb la Direcció de Feminismes i LGTBI: s'ha dut a terme una sessió de treball per presentar i validar una primera proposta de programa d'accions, així com per calendaritzar el tancament del projecte. Els detalls de la sessió es recullen a continuació:

3.3 Sessió de treball amb la Direcció de Feminismes i LGTBI	
Data	6/10/2016
Assistents	ABITS (Verònica), LGTBI (Meritxell), Direcció Feminismes i LGTBI (Marta Cruells, Maria Gas), UVIC (Miquel, Laura), SPORA (Marcel, Ricard, Mireia).
Objectius	Retorn del document amb les principals propostes d'actuació.

FASE 4 Elaboració del programa d'accions i presentació

En l'última fase s'ha elaborat el programa d'accions definitiu i s'ha validat per part de la Direcció de Feminismes i LGTBI.

- 4.1 *Elaboració del programa d'accions:*** a partir de la validació feta per part de la Direcció de Feminismes i LGTBI durant la sessió de treball, l'EC ha elaborat el programa d'accions.
- 4.2 *Lliurament i triangulació:*** s'ha lliurat el producte a l'EAA per tal que revisés i triangulés el contingut.
- 4.3 *Revisió i tancament:*** L'EC ha introduït les aportacions del retorn de l'EAA en el document final.
- 4.4 *Presentació a la Direcció de Feminismes i LGTBI:*** s'ha dut a terme una reunió de tancament, en què s'ha presentat el programa d'accions i s'han aclarit dubtes per tal de facilitar en tot el possible la seva aplicació i sistematització per part de l'Agència ABITS i, en definitiva, del conjunt de la Direcció de Feminismes i LGTBI.

2. Diagnòstic

En aquest apartat s'identifiquen les principals necessitats respecte la millora de l'ocupació de les dones trans treballadores sexuals (d'ara endavant, DTTS). El resultat del diagnòstic assenyala principalment dos reptes:

1. La millora de les condicions en l'exercici del treball sexual;
2. L'acompanyament en la incorporació a d'altres sectors del mercat de treball.

A tal efecte, el diagnòstic es presenta en quatre apartats: [a] les demandes de les DTTS respecte la seva ocupació; [b] el circuit actual d'inserció laboral adreçat a DTTS; [c] les condicions d'exercici del treball sexual; i una últim destinat a [d] aspectes transversals clau en la millora de la qualitat de vida de les DTTS.

2.1 Les dones trans treballadores sexuals respecte la seva ocupació

La població de DTTS és significativament heterogènia en tant que es compon de persones amb trajectòries vitals molt diverses.¹ El present diagnòstic se centra específicament en les seves principals necessitats respecte a l'àmbit laboral. Les respostes institucionals que s'han donat tradicionalment a aquestes necessitats per part de l'administració de la ciutat han estat enfocades a la seva inserció sociolaboral i alhora a l'abandonament del treball sexual. Però, tal i com assenyalen anteriors informes², sembla que cap dels dos objectius s'ha aconseguit amb èxit. És més, aquestes iniciatives i sobretot les seves metodologies, no semblen respondre a les demandes que formulen les dones trans treballadores sexuals en matèria d'ocupació.

Com assenyalàvem anteriorment, les principals demandes identificades en aquest diagnòstic han estat [1] la millora de les condicions en l'exercici del treball sexual i [2] l'acompanyament personalitzat per incorporar-se a altres sectors del mercat de treball. Aquestes dues necessitats no són mútuament excloents. De fet, la probabilitat que les DTTS manifestin interès en iniciar un procés d'inserció en el mercat laboral ordinari s'incrementa a mesura que els ingressos obtinguts mitjançant el treball sexual van disminuint. Els factors que condicionen l'obtenció d'ingressos en el treball sexual són variats, però principalment estan relacionats amb l'edat i l'estat de salut. Així, existeix un ampli grup de DTTS que es mostren **interessades en poder compaginar el treball sexual amb altres sectors professionals**.

Tot plegat indica que les DTTS no es poden dividir categòricament entre dones que volen abandonar el treball sexual i dones que no ho desitgen; més aviat es tractaria d'un continu

¹ Per aprofundir en aquesta qüestió, recomanem la lectura de l'informe elaborat prèviament en el marc d'aquest projecte: "TransLab. Diagnòstic i Avaluació dels Recursos d'Inserció Laboral de les persones trans a la ciutat de Barcelona. (UVIC, 2015)", elaborat per encàrrec de l'Ajuntament de Barcelona.

² "Avaluació del programa Acció. Dones transsexuals, treball sexual i inserció sociolaboral (Spora, 2015)", elaborat per encàrrec de l'Ajuntament de Barcelona.

entre aquestes dues possibilitats, i en el qual les DTTS basculen en funció de diversos elements.

2.2 El circuit actual d'inserció laboral adreçat a dones trans treballadores sexuals

El circuit d'inserció laboral que es proposa a les DTTS està configurat per diverses entitats que, mitjançant convenis amb l'Agència ABITS, ofereixen recursos a aquesta població. Atès que el circuit ja ha estat avaluat anteriorment, a continuació únicament es destaquen les reflexions més significatives en relació amb les accions enfocades a millorar la *inserció* així com aquelles adreçades a la *prospecció*. Per últim, s'aborda la qüestió de l'*autoocupació* i l'emprenedoria com una via no explorada sobre la qual algunes DTTS manifesten un substancial interès.

Inserció

En relació amb les actuacions adreçades per millorar la inserció, sembla que la perspectiva resulta sovint infantilitzant i poc empoderadora per a moltes de les dones d'aquest col·lectiu. Alhora, el fet d'oferir itineraris pre-establerts que no s'adapten als interessos professionals o formatius de les dones, dificulta que hi estiguin interessades.

D'altra banda, els recursos que presenten plantejaments més personalitzats són més estrictes amb els *criteris d'accés i continuïtat*. La qüestió és que poques DTTS encaixen amb aquests criteris, principalment perquè no permeten conciliar el seguiment de la formació amb el treball sexual, atesos els horaris que es proposen. Per a moltes DTTS, aquests recursos suposen un cost d'oportunitat elevat, ja que els impedeix accedir a uns ingressos que les beques formatives no solen compensar.

Per tot això, l'assistència d'aquestes dones, sovint, esdevé merament instrumental i se centra en aprofitar els beneficis que obtenen per inscriure's-hi (beques i/o remuneracions). Tanmateix, quan són interrogades en entrevistes en profunditat, manifesten prioritat per l'autonomia i el poder adquisitiu que els proporciona el treball sexual.

Prospecció

Quant als ens contractants amb què es treballa institucionalment, vegem algunes especificitats en relació amb la contractació del col·lectiu de DTTS.

En primer lloc, cal destacar l'**empresariat gai i lèsbic**. Aquest sector, que des de fa anys col·labora mitjançant places de pràctiques en els seus negocis, no ha suposat un espai d'inserció laboral efectiu per a les dones. Tot i que es podria pensar que aquest sector és menys propens a la discriminació, sembla que no opta per ocupar dones trans que procedeixen del treball sexual en les seves empreses.

PROGRAMA CAROLINES

Pel que fa a l'**empresa privada en general** (és a dir, no específicament gai i lèsbica), sembla que la discriminació esdevé un aspecte clau que incideix en el baix èxit dels itineraris d'inserció laboral. Alhora, les DTTS que s'han format abans de fer la transició presenten dificultats per inserir-se en sectors laborals 'masculinitzats' relacionats amb la seva formació (p.ex. enginyeria, telecomunicacions, etc.). La incidència del model patologitzador com a marc interpretatiu del fet trans, sumat al sexisme pel fet de ser dones, no afavoreix la consideració, per part del mercat, de les dones trans com a persones "ocupables" i/o equilibrades.

Moltes DTTS perceben que l'empresariat participant als convenis laborals (tant el gai i lèsbic com el general) fa un ús instrumental de les dones trans, les quals són contractades durant el període de pràctiques però sense renovació posterior, independentment de si han desenvolupat eficaçment les tasques assignades durant el període de pràctiques. L'estigma fa que la inserció es doni, principalment, en el mercat protegit i entre *dones trans invisibles*, que hauran de gestionar la invisibilitat i suportar l'estrès que provoca el risc a ser descobertes, fet que alhora reproduïx l'estigma que exigeix 'dones normalitzades'.

Per últim, l'opció de l'administració local com a ens contractant és un itinerari que s'explora relativament poc, tot i les possibilitats que ofereixen alguns programes de Barcelona Activa a través de les clàusules socials dels contractes públics o els plans d'ocupació.

Autoocupació

En termes generals, el circuit actual no sol considerar l'emprenedoria i l'autoocupació com un itinerari adient per les DTTS. Malgrat això, considerem que és una opció que mereix ser investigada en profunditat. La dificultat per inserir-se en el mercat laboral ordinari treballant per compte d'altri, i l'experiència d'autonomia professional que han adquirit com a treballadores sexuals, fa que algunes DTTS considerin que l'autoocupació és una sortida interessant.

Els recursos d'inserció laboral tendeixen a desatendre les demandes d'acompanyament per a l'autoocupació per diferents motius, com per exemple considerar que les DTTS no disposen d'un perfil adequat per l'autoocupació, o que abans d'autoocupar-se és necessari adquirir hàbits i capacitats de caràcter pre-laboral. En aquest sentit, la desatenció d'acompanyament per a l'autoocupació i l'emprenedoria obvia les potencialitats del propi col·lectiu, ja que les DTTS acostumen a comptar amb experiències i destreses personals, pròpies dels treballadors i les treballadores autònomes adquirides en el marc del treball sexual.

2.3 Exercir el treball sexual en millors condicions

Quant a l'exercici del treball sexual, les actuacions dissenyades fins ara han anat enfocades a promoure l'abandonament d'aquest, mitjançant l'oferiment d'alternatives laborals. Una part significativa de les DTTS no desitgen abandonar-lo i les seves demandes s'orienten a millorar les condicions del seu exercici.

Tot i tractar-se d'una ocupació sense marc laboral reconegut legalment, que a més escapa del marc competencial de l'Ajuntament, existeixen diverses línies d'actuació a nivell municipal encara pendents d'explorar i que podrien millorar les condicions d'exercici del treball sexual.

La manca d'una perspectiva professionalitzadora: pensar el treball sexual com una feina

Degut a l'estigma social i a la manca de drets laborals reconeguts per a aquesta activitat econòmica, moltes DTTS tenen dificultats per gestionar el treball sexual d'una forma òptima. Aquesta manca d'apoderament té conseqüències que impacten negativament en la seva economia, la seva salut i la seva pròpia seguretat, ja sigui al carrer o en espais privats.

Pel que fa a la gestió econòmica, s'observa que, tot i disposar d'ingressos, algunes DTTS presenten dificultats per estalviar i gestionar la seva economia. Aquest fet està relacionat amb diversos factors: [1] l'enviament de remeses a les seves famílies en el cas de persones migrades; [2] l'existència de persones que es lucren econòmicament del seu treball; [3] les despeses elevades; i [4] una manca de cultura de l'estalvi relacionada amb les dinàmiques intrínseques del treball sexual (entrada intermitent de diners, per exemple). D'altra banda, aquelles DTTS que gestionen la seva activitat de forma professionalitzada tenen una major qualitat de vida que aquelles que no ho fan.

Seguretat

L'exercici del treball sexual pot comportar el risc a patir diverses formes de violència derivades de l'estigma associat tant a l'ocupació com al fet de ser dones trans. Entre les més freqüents: [1] la violència comunitària de l'entorn (vianants, veïns i veïnes, etc.), [2] la violència econòmica i l'explotació laboral en el marc d'unes relacions laborals no regulades, [3] la violència institucional, [4] la conflictivitat entre les pròpies DTTS i [5] la violència econòmica i psicològica en les relacions afectives i sexuals (per part de parelles però també de familiars propers).

La interiorització de la transfòbia i de l'*estigma de puta* acostuma a ser un factor de risc de patir violències en el marc afectiu, ja que aquest estigma actua com a fet justificador de les violències per part de les mateixes DTTS. L'*estigma de puta* augmenta el sentiment de culpa respecte a les parelles, ja que les DTTS senten que incompleixen el mandat heteropatriarcal que imposa l'exclusivitat sexual de les dones respecte als homes.

PROGRAMA CAROLINES

Pel que fa al *fet trans*, d'una banda, la construcció de la identitat femenina porta, en ocasions, a magnificar l'amor romàntic com a element definitori de la mateixa. D'una altra banda, la percepció de no ser una "veritable dona" pot afavorir el manteniment de relacions de violència per no perdre l'objecte d'estimació.

Per fer front a algunes d'aquestes violències el paper dels cossos de seguretat és clau. La relació entre els i les professionals dels cossos de seguretat i les DTTS és negativa en diverses circumstàncies: [1] quan se les criminalitza, [2] quan se les tracta de forma estigmatitzant i no es respecten els seus drets com a dones trans (p.ex. no donar veracitat a les denúncies, acusar-les de provocar les agressions, insultar-les, referir-se a elles amb pronoms masculins); [3] quan la presència de les forces de seguretat es visibilitza de forma autoritària, la qual cosa allunya els clients; o [4] quan es reproduïx l'*estigma de puta* i se les menysté quan presenten una denúncia per abús o agressió sexual.

Així mateix, es detecten dues situacions de violència que porten a les DTTS a no recórrer als cossos policials: [1] haver tingut experiències discriminatòries a l'hora de tramitar una denúncia i [2] no estar en situació administrativa regularitzada. Des de les entitats, s'ofereix acompanyament als serveis policials, la qual cosa millora la qualitat de l'atenció i el tracte rebut.

Finalment, convé destacar que entre les DTTS no acostumen a ser freqüents els casos de "tracta"³ amb finalitats de prostitució forçada, sinó més aviat l'entrada irregular al país mitjançant processos trafiquistes. Una qüestió que sí és freqüent, en canvi, és la presència d'una figura "facilitadora" que les proveeix dels contactes i de l'estructura bàsica per a l'exercici del treball sexual a canvi de l'aprofitament abusiu de la plusvàlua i l'establiment de preus desorbitats a canvi dels seus "serveis".

Condicionants estructurals

L'actual marc de condicions estructurals que prioritza la productivitat en el mercat formal com a forma d'accés a la ciutadania exclou a les DTTS de l'accés a drets. La manca de drets laborals en el treball sexual i l'estigma que pesa sobre aquesta ocupació i sobre el fet trans condiciona totes les esferes de la vida de les DTTS. Aquesta manca d'emparament legal situa les DTTS en una posició de vulnerabilitat i justifica intervencions reduccionistes del treball sexual que el vinculen amb la violència, sense tenir en compte que aquest es produeix en un marc d'absència absoluta de drets. Això es tradueix en un desconeixement de quins són els seus drets per part de les DTTS, tant en relació amb la no-discriminació per la seva identitat de gènere com en relació amb el fet de ser dones, ciutadanes i treballadores.

³ Utilitzem de forma intencionada el concepte de "tracta" malgrat conèixer que la nomenclatura oficial en català és la de "tràfic d'essers humans". La confusió entre tràfic de persones i tràfic d'essers humans amb fins d'explotació ha estat en moltes ocasions intencionada, amb la finalitat de magnificar aquest últim fenomen presentant a totes les dones protagonistes de processos migratoris com a víctimes i negant la seva capacitat de decisió. Per aquest motiu utilitzem el concepte de "tracta" per tal de que el seu us es normalitzi ja que és molt més aclaridor.

2.4 Aspectes transversals clau en la millora de la qualitat de vida de les dones trans treballadores sexuals

Salut

Algunes DTTS disposen de poca informació respecte a l'autogestió de la seva salut i porten a terme pràctiques que la posen en risc.

Per una part estarien totes aquelles pràctiques que tenen a veure amb els *processos de feminització del cos*, com tractaments hormonals i administració de silicona, que sovint es fan sense supervisió sanitària. L'accés a tractaments hormonals en serveis sanitaris de models patologitzants (UTIG) implica seguir un protocol que es considera llarg i complicat i que sovint costa compaginar amb els horaris nocturns i amb l'alta mobilitat del treball sexual. Adquirir hormones i autoadministrar-se-les permet escurçar aquest procés. Les intervencions quirúrgiques tenen un cost econòmic molt elevat, fet que afavoreix l'autoadministració de silicona.

Respecte a la prevenció *d'infeccions de transmissió sexual* es detecten alguns factors que poden augmentar els riscos, principalment la no utilització de mètodes de protecció en les relacions sexuals. Respecte als clients de prostitució, hi ha casos en què aquests mostren reticències en l'ús del preservatiu. Això es tradueix en coaccions o insistència per evitar l'ús, l'oferiment de més diners o en enganys com treure's el preservatiu o trencar-lo sense que les treballadores se n'adonin. En ocasions són les pròpies DTTS les que no disposen d'informació suficient o es troben en una situació que les vulnerabilitza, com per exemple quan tenen dificultats econòmiques o desenvolupen relacions emocionals amb clients.

Contraure una ITS pot comportar no només problemes de salut sinó també sentiments de culpabilitat. En el cas de contraure el VIH, a més, les DTTS poden ser estigmatitzades i discriminades i, malgrat tenir una bona adherència general al tractament antiretroviral, l'alta mobilitat dificulta la gestió del tractament i es desconeixen les interaccions entre aquest i el consum d'hormones, inclús per part dels i les professionals sanitàries.

No disposem de dades fiables sobre la qüestió dels *consums de substàncies psicoactives* entre les DTTS. En aquest sentit, les persones consultades han ofert versions contradictòries. Així, les versions que destacaven un alt índex de consum semblaven reproduir les visions més estereotipades i victimitzadores sobre les DTTS, reproduint mites com que exerceixen treball sexual per poder finançar els consums o que consumeixen per tal de poder suportar un treball que les desagrada. Cal estar alerta a les dinàmiques professionals en què alguns clients exigeixen o insisteixen a què les DTTS consumeixin en el marc de la relació de treball. Malgrat això, es detecten estratègies pròpies de reducció de riscos per part de les DTTS quan això succeeix.

Una última qüestió en aquest apartat és la que fa referència a *l'accés als serveis sanitaris* per part de les DTTS. De nou, es detecta que l'accés a les entitats especialitzades facilita i millora la informació sanitària i l'accés tant als serveis generalistes de salut, com als específics sobre salut sexual o salut trans. Les entitats existents donen respostes

PROGRAMA CAROLINES

adequades a les DTTS i a més afavoreixen, mitjançant els convenis amb els serveis públics de salut i acompanyaments als mateixos, la qualitat de l'atenció que reben les DTTS.

Respecte als serveis especialitzats en atenció a persones trans, la Unitat de Trastorns de la Identitat de Gènere (Hospital Clínic) dóna lloc a visions contraposades: per una banda, una majoria de les DTTS exposen que la concepció patologitzant de la transsexualitat d'aquesta unitat reverteix en un model d'atenció discriminatori; altres dones exposen, en canvi, que el tracte rebut és proper i respectuós. Respecte al servei Trànsit, les DTTS pensen que aquest parteix d'una visió despatologitzadora que permet que l'acompanyament que fan sigui respectuós amb la persona. Malgrat això, encara es desconeix la cobertura de Trànsit de forma generalitzada.

Habitatge

Existeixen grans dificultats en l'accés a l'habitatge de les DTTS, principalment degut a [1] la discriminació pel fet de ser DTTS, [2] no disposar de nòmines ni contracte de feina o, [3] en els casos de dones estrangeres, no disposar de la situació administrativa regularitzada. L'accés a l'habitatge se sol produir en habitacions llogades en pisos compartits a preus molt elevats i havent de treballar i viure en el mateix espai. Aquests fets generen que les DTTS tinguin, a més, moltes dificultats per empadronar-se en el seu lloc de residència.

Accés a la justícia

Les DTTS es troben amb moltes circumstàncies en què l'accés informat a la justícia és important: canvi de nom, vulneració de drets, formes de declaració dels ingressos, etc. Les persones que no han tramitat o no poden tramitar el canvi de nom (bàsicament dones migrades, malgrat estiguin en situació regularitzada) són més discriminades, però per accedir a aquest tràmit és necessari un diagnòstic patologitzador. A més, les lleis i protocols contra les violències masclistes no emparen les dones que no han tramitat el canvi de nom i mantenen en seu nom masculí, de manera que a les DTTS migrades els falta informació i acompanyament sobre com poder regularitzar la seva situació administrativa.

Vincles

Entre algunes DTTS es detecta una forta situació *d'aïllament social*, principalment entre les que acumulen més factors de vulnerabilitat (dones grans, dones amb manca de salut, dones amb pocs ingressos econòmics, dones trans visibles, etc.).

A més, hi ha una manca de *percepció de pertinença al col·lectiu*, la qual cosa genera poca cohesió, competitivitat i discriminacions entre les pròpies DTTS basades en la procedència, en l'orientació sexual, en el fet de tenir VIH, etc.

Tal com s'ha anat exposant, aquesta situació d'aïllament social i manca de percepció de pertinença al col·lectiu, responen a: (a) absència d'espais de reagrupament; i (b) l'estigma i la manca de percepció del treball sexual com a activitat professionalitzada –i, per tant, com activitat que requereix de força col·lectiva–.

3. Programa d'accions

En aquest apartat es presenta una descripció detallada del programa d'accions que proposem per tal de donar resposta a les necessitats exposades en l'apartat anterior. En primer lloc, es fa una introducció general al programa d'accions que es proposa. A continuació, es plantegen els objectius del programa que es desprenen del diagnòstic de necessitats exposat. En tercer lloc, es recull la proposta d'accions. Finalment, es formula també una proposta d'estructura de treball per desenvolupar les accions de forma eficient i coordinada.

3.1 Programa

Per tal d'articular les accions que es proposen, se suggereix la creació d'un **Programa adreçat a dones trans treballadores sexuals de la ciutat de Barcelona**. Aquest programa hauria de dependre de l'Agència ABITS i ser l'espai de referència de totes les accions adreçades a aquest col·lectiu per part d'ABITS. Alhora, hauria de coordinar-se amb les diferents entitats i agents que intervenen amb les dones trans treballadores sexuals.

El programa ha de ser alhora una estructura visible i coneguda per part de les DTTS amb **elements gràfics i visuals** que identifiquin el programa i interpel·lin aquesta població. En tant que l'apoderament de les dones és un dels principals objectius d'aquestes accions serà molt important que el Programa compti amb imatges positives i dignificants de dones trans visibles.

El **nom del Programa** és també clau per donar a conèixer la iniciativa i llançar un missatge sobre el contingut de les seves accions. La proposta de nom és la següent:

PROGRAMA CAROLINES

Programa adreçat a dones trans treballadores sexuals de la ciutat de Barcelona.

Aquesta proposta vol ser un exercici de memòria històrica sobre la lluita per la llibertat sexual i de gènere que ha conegut la ciutat de Barcelona. Les Carolines és el nom amb el que eren conegudes les persones transvestides del Raval als anys '30. Aquests personatges són descrits en el llibre de Jean Genet "Diari de Lladre" publicat l'any 1949. En el llibre Genet explica com l'any 1933 una de les bombes llançades pels anarquistes destrueix un dels principals urinaris del barri, a la zona baixa de La Rambla. Hores després, les Carolines van fer una processó pel barri com a homenatge. A continuació es presenta el fragment del llibre de Genet que detalla l'anècdota:

"Estaba cerca del puerto y del cuartel, y la cálida orina de millares de soldados había corroído su chapa de metal. Al constatar su muerte definitiva, las Carolinas con chales, mantillas, trajes de seda y chaquetillas ajustadas acudieron a ella en solemne delegación para depositar un ramo de flores rojas anudado con un crespón de gasa. El cortejo partió del Paralelo, torció por la calle San Pablo, bajó por La Rambla hasta la estatua de Colón. Eran las ocho de la mañana, el sol iluminaba la escena. Las ví pasar y las acompañé de lejos. Sabía que mi puesto estaba en la comitiva: sus voces heridas, sus gritos de dolor, sus gestos exagerados, se proponían atravesar el espeso desprecio del mundo. Las Carolinas eran grandiosas: las Hijas de la Vergüenza. Llegadas al puerto, torcieron a la derecha en dirección al cuartel, y sobre la chapa herrumbrosa y hedionda del meadero público, sobre su chatarra muerta, depositaron las flores." (Jean Genet, Diario de Ladrón)

- **DESCRIPCIÓ DEL PROGRAMA CAROLINES**

El programa Carolines serà incorporat i gestionat per part de la Direcció de Feminismes i LGTBI, i concretament de l'Agència ABITS. La forma d'articulació del programa consistirà en la incorporació de personal tècnic especialitzat que pugui coordinar les accions proposades.

La lògica que guia tot el projecte parteix de la generació d'un programa que permeti centralitzar els primers contactes amb la gran diversitat de perfils diferents de DTTS. A partir d'aquests primers contactes des del programa es valorarà la demanda i la situació específica de cada dona, i a continuació es farà la derivació pertinent als circuits ja existents, pal·liant així les mancances del col·lectiu i sabent aprofitant les seves destreses i potencialitats. La gran diversitat de perfils i de demandes existents fa necessària una personalització de l'itinerari a dissenyar per a cada DTTS. És per aquest motiu que no s'han d'establir de forma prèvia o pre-determinada perfils de dones usuàries o circuits de derivació, sinó que es parteix del coneixement tècnic i l'anàlisi de la casuística per part del personal contractat en el Programa Carolines per poder dissenyar cada itinerari personalitzat. El personal del Programa Carolines serà en aquest sentit el responsable de realitzar la valoració, derivació i seguiment de les DTTS ateses.

PROGRAMA CAROLINES

- **PERSONAL DEL PROGRAMA CAROLINES**

- 1 Educadora social (o professional de l'àmbit social equivalent) amb coneixements de la realitat trans i del treball sexual.
- 1 Dona trans treballadora o ex-treballadora sexual amb experiència o coneixements en acollida i acompanyament socioeducatiu.

- **FUNCIONS BÀSIQUES DE L'EQUIP**

- Atenció, derivació i seguiment dels processos d'enfortiment de l'ocupabilitat de les DTTS, sigui en el mercat laboral formal o en el treball sexual.
- Coordinació de les formacions destinades a la millora de la capacitat i l'apoderament laboral en l'àmbit del treball sexual de les dones trans.
- Coordinació de les formacions a professionals de l'administració pública, salut, circuit de violència masclista, Barcelona Activa i altres professionals interessats en qüestions relacionades amb la realitat trans i el treball sexual.
- Assessorament en la recerca de fórmules jurídiques d'emparament als drets de les DTTS.
- Coordinació amb altres serveis del circuit de protecció social de l'Ajuntament de Barcelona.
- Participació en el disseny de material gràfic que doni a conèixer el programa Carolines i que mostri imatges dignificadores i positives de les dones trans visibles.

3.2 Objectius

En aquest apartat s'exposen els objectius del programa d'accions "Carolines. Programa adreçat a dones trans treballadores sexuals de la ciutat de Barcelona". Concretament, es detallen els 7 objectius que articulen la proposta. Per a cada un d'ells, s'exposa la descripció de l'objectiu i la seva justificació, que es deriva del diagnòstic de necessitats exposat anteriorment.

Objectiu 1	Afavorir la millora de la capacitat de negociació col·lectiva, l'apoderament professional i l'autonomia econòmica de les dones trans en el marc del treball sexual
Descripció	Objectiu que s'adreça a l'enfortiment de la percepció com a col·lectiu de les DTTS, amb drets laborals i de ciutadania comuns i necessitats compartides. D'aquesta manera, es pretén millorar la professionalització i la qualitat de vida mitjançant l'apoderament col·lectiu.
Justificació	<ul style="list-style-type: none"> • Absència de drets laborals i dificultat d'organització col·lectiva degut a la invisibilització de l'existència d'una relació comercial. • Preeminència de criteris morals que afavoreixen l'estigma i dificulten el reconeixement de drets. • Individualisme intrínsec a l'exercici del treball sexual degut al seu desenvolupament en un marc de manca de reconeixement de drets . • Manca d'espais de socialització i de posada en comú d'estratègies i competències en el treball sexual. • Manca d'organització col·lectiva que faciliti a les DTTS compartir i definir quins són els seus desitjos i límits en l'exercici del TS i confrontar els abusos per part de clients, empresaris del sexe i agents institucionals. • Dificultat a l'hora de denunciar i protegir-se de la violència de gènere⁴ degut a la interiorització dels estigmes derivats de la prostitució i del fet trans, que augmentarien la culpabilitat i servirien d'element de justificació dels abusos.

⁴ Utilitzem el terme *violències de gènere* per referir-nos a totes les violències derivades de l'incompliment de les normatives de sexe, gènere i sexualitat. En canvi quan ens referim a "violència masclista" ho fem o bé en relació al circuit municipal, o bé en relació a la violència que concretament es refereix a la jerarquia dels homes, o la masculinitat, sobre les dones, o feminitat. El terme *violència de gènere* inclouria la violència masclista que pateixen les DTTS pel fet de ser dones, però és més ampli i no s'esgota en aquesta. L'objectiu d'aquesta distinció és que quan fem referència a les violències de gènere quedi palès que estem parlant de totes les violències que aquest terme inclou, mentre que quan parlem de violència masclista, ens referim a la necessitat de que les DTTS siguin ateses i reconegudes com a dones en els circuits de protecció.

PROGRAMA CAROLINES

Objectiu 2 Garantir els drets laborals de les dones trans en el marc del treball sexual	
Descripció	Objectiu dirigit a enfortir i millorar l'acció institucional en el seu paper de promoció i protecció de drets en el marc del treball sexual. Es tracta d'evitar les situacions abusives que s'emparen en l'absència de drets laborals específics, així com d'implicar els diferents agents (administració, empresariat i clients) en el reconeixement de les DTTS com a subjectes de dret.
Justificació	<ul style="list-style-type: none">• Desconeixement institucional respecte a les condicions en què es desenvolupa el treball sexual per part de dones trans.• Manca d'inferència institucional en la protecció i garantia de drets laborals en el marc de les relacions comercials del treball sexual.• Abusos patronals mitjançant l'establiment de plusvàlues abusives, horaris intensius, imposició de pràctiques i vulneració del dret a la salut i a la intimitat.• Existència de figures "facilitadores" que es lucren de forma injusta i abusiva en l'oferiment de serveis que poden ser atesos des de serveis públics i gratuïts.• Revictimització i reproducció de la violència per part del personal de l'administració pública, principalment per part dels cossos de seguretat, basat en l'<i>estigma de puta</i>.

Objectiu 3 Oferir itineraris personalitzats de formació i enfortiment de l'ocupabilitat de les DTTS	
Descripció	Objectiu adreçat a facilitar l'adquisició de noves competències per a la millora de la capacitat de negociació laboral i l'ocupabilitat de les DTTS, tant per compte d'altri com en projectes d'emprenedoria.
Justificació	<ul style="list-style-type: none">• Manca d'itineraris formatius que contemplin les capacitats, els coneixements i les necessitats de les DTTS.• Manca d'informació sobre els recursos formatius i de promoció de l'ocupabilitat existents.• Manca de coneixements dels agents encarregats de la promoció de l'ocupabilitat i la prospecció sobre quines són les dificultats en l'accés al mercat laboral específiques del col·lectiu de DTTS. Aquest fet comporta que les DTTS no siguin contemplades com a destinatàries de determinades formacions o acompanyaments a l'emprenedoria.• Autoocupació en solitari o en associació amb altres DTTS es considera l'opció més viable degut a la dificultat d'accés al mercat laboral per compte d'altri de les DTTS.• Existència de coneixements i habilitats pròpies fruit de formacions prèvies i de la gestió del treball sexual, que afavoreixen la participació en itineraris d'autoocupació.• Autoocupació informal afavoreix la possibilitat de compaginar horaris amb el treball sexual.• Manca d'informació sobre gestió econòmica i burocràtica bàsica per a la gestió del propi negoci.

PROGRAMA CAROLINES

	<ul style="list-style-type: none">• Manca de difusió i dificultat d'accés per a les DTTS als serveis i programes existents per a la promoció econòmica dels col·lectius en risc d'exclusió social de caire municipal.
--	---

Objectiu 4	Millorar la prospecció, contractació i manteniment del lloc de feina de les DTTS que volen incorporar-se al mercat de l'economia formal
Descripció	Objectiu adreçat a millorar l'accés al mercat laboral de les DTTS i a prevenir-ne la discriminació. Es contempla la intervenció tant sobre els ens contractants privats, com sobre l'administració pública.
Justificació	<ul style="list-style-type: none">• Dificultat en l'accés i en el manteniment del lloc de feina de les DTTS principalment per discriminació transfòbica.• Visions estereotipades i patologitzadores de les DTTS per part de l'empresariat, fruit de la manca de referents positius que afavoreix l'exclusió de les DTTS del mercat laboral de l'economia formal.• Manca d'informació sobre les lleis que protegeixen contra la discriminació laboral per raó de sexe, identitat i/o orientació sexual, que afavoreix l'exclusió de les DTTS del mercat de l'economia formal.• Manca de seguiment i de garanties de compliment dels protocols i de les lleis anti-discriminatòries per part de les empreses proveïdores de serveis i de gestió externa als recursos municipals.• Manca d'aplicació de quotes d'accés en la contractació pública per DTTS.

Objectiu 5	Promoure i garantir el dret d'accés a la justícia de les DTTS
Descripció	Objectiu adreçat a pal·liar els efectes de l'estigma en l'accés a la justícia de les DTTS.
Justificació	<ul style="list-style-type: none">• Existència d'un marc de vulneració de drets de ciutadania cap a les DTTS –tant en l'accés a la justícia com en la protecció efectiva dels seus drets– derivat de l'estigma de la prostitució i del fet trans.• Necessitat freqüent de realitzar tràmits legals tant pel fet trans (canvi de nom, etc.) com pel fet del treball sexual (vulneració de drets, violències, declaració d'ingressos, recursos administratius, etc.).• Discriminació per part dels operadors jurídics que tendeixen a desestimar sistemàticament les denúncies de les DTTS.

PROGRAMA CAROLINES

Objectiu 6	Promoure el dret d'accés a l'habitatge de les DTTS
Descripció	Objectiu adreçat a pal·liar els efectes de l'estigma i a prevenir la discriminació en l'accés a l'habitatge pel fet trans i a garantir llocs segurs on desenvolupar el treball sexual.
Justificació	<ul style="list-style-type: none">• Discriminació de les DTTS en l'accés a l'habitatge.• Dificultats d'accés a l'habitatge per les especificitats del treball sexual al no disposar de contracte de feina ni garanties d'ingressos.• Preus abusius que fan que hagin de treballar i viure en el mateix espai.• Impediments per accedir a l'empadronament derivat de la no formalitat i de les condicions abusives amb què les DTTS acaben accedint a l'habitatge.
Objectiu 7	Afavorir l'autogestió de la salut de les DTTS i la promoció d'intervencions sanitàries basades en el consentiment informat
Descripció	Objectiu dirigit a millorar els serveis d'atenció de la salut de les DTTS per tal que promoguin models integrals, respectuosos amb les especificitats del col·lectiu i capaços d'afavorir la gestió i la cura de la pròpia salut.
Justificació	<ul style="list-style-type: none">• Existència de pràctiques sexuals de risc en el marc del treball sexual degut a la dificultat de negociació en un marc d'absència de drets.• Manca de recursos que afavoreixin la promoció de coneixements específics sobre la salut trans.• Rigidesa dels serveis de salut i els seus protocols, que dificulten l'adaptació als horaris i especificitats del treball sexual.
Objectiu 8	Prevenir i lluitar contra les violències de gènere que pateixen les DTTS
Descripció	Objectiu dirigit al reconeixement de les violències de gènere dirigides a les DTTS i a la millora de l'acompanyament i les actuacions que s'emprenen nivell institucional
Justificació	<ul style="list-style-type: none">• Tendència de certs serveis i recursos a relacionar, erròniament, violència masclista en l'àmbit de la parella amb fenòmens de tracta amb fins de prostitució. Això provoca que les DTTS quedin excloses dels circuits d'atenció a la violència masclista.• Manca de difusió, informació i derivació a serveis municipals del circuit de violència masclista a les DTTS.• Preeminència de les violències masclistes en el marc sexo-afectiu i comunitari.• Dificultats per denunciar i protegir-se de les violències de gènere per part de les DTTS, degut a la interiorització dels estigmes derivats de la prostitució i del fet trans que augmentarien la culpabilitat i servirien d'element de justificació dels abusos.

3.3 Proposta d'accions

A continuació es detallen les 16 accions que conformen aquest programa.

A01	Oferir formacions destinades a enfortir les competències professionals de les dones trans en el marc del treball sexual
Descripció	
<p>L'acció s'orienta a enfortir competències transversals necessàries en el marc del treball sexual per millorar la capacitat de negociació i l'autoestima professional. Alhora, s'espera la participació activa de les dones trans en el seus processos d'aprenentatge en espais segurs i de reconeixement del treball sexual.</p> <p>Realització d'accions formatives, organitzades en mòduls i amb una durada mitjana de 2 hores, sobre els següents continguts:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noves tecnologies de la comunicació i màrqueting. • Gestió econòmica i gestió empresarial (estalvi i organització econòmica empresarial). • Tràmits bàsics per a la ciutadania (estrangeria, fiscalitat i possibilitat de declarar ingressos del treball sexual, tràmits d'autònoms, etc.). • Detecció de violències masclistes i altres violències de gènere. • Apoderament en drets (continguts bàsics de les lleis que les emparen). • Anglès bàsic. • "Estigma de puta" i conseqüències. • Autogestió de la salut. 	
Objectius estratègics relacionats	
<p>Afavorir l'enfortiment professional, la capacitat de negociació col·lectiva i l'autonomia econòmica de les DTTS en el marc del treball sexual (Objectiu 1)</p> <p>Prevenir i lluitar contra les violències de gènere que pateixen les DTTS (Objectiu 8)</p>	
Persones destinatàries	Actuació destinada a les dones trans que volen continuar ocupant-se en el treball sexual. Podran accedir-hi també dones trans en situació administrativa no regularitzada mitjançant la implementació de quotes a tal efecte.
Agents responsables	Programa Carolines (AGENCIA ABITS)
Indicacions per a la implementació	
<p>Les formacions hauran d'adaptar-se a les especificitats del treball sexual (horaris, espais amables, etc.).</p> <p>És recomanable que el disseny de les mateixes es realitzi amb l'assessorament de persones expertes de cadascun dels àmbits i treballadores sexuals.</p> <p>Podran ser formacions destinades a treballadores sexuals trans o cissexuals.</p> <p>S'ha de facilitar la conciliació entre el treball sexual i la formació. Per exemple, oferint formacions on-line o semi-presencials.</p> <p>És recomanable revisar i valorar els continguts de les formacions amb les assistents per tal d'incorporar, modificar i/o eliminar aquells que correspongui.</p>	
Indicadors de seguiment i avaluació	
<p>Hores de docència impartida (Període de seguiment: anual)</p> <p>Nombre de persones participants (Període de seguiment: anual)</p>	

PROGRAMA CAROLINES

A01	Oferir formacions destinades a enfortir les competències professionals de les dones trans en el marc del treball sexual
<p>Ràtio de tipologia de destinatàries (dones trans o cis, autònomes o contractades per tercers, edat i situació administrativa).</p> <p>Grau de satisfacció de les persones destinatàries.</p> <p>Valoració, per part de les persones destinatàries, del grau d'adequació dels continguts de les formacions a les seves necessitats.</p>	

A02	Desenvolupar un diagnòstic de les condicions laborals de les dones trans en el marc del treball sexual autònom o per compte d'altri
Descripció	
<p>Elaboració d'una diagnosi sobre la realitat del treball sexual exercit per les DTTS a Barcelona identificant el paper de tots els agents implicats en l'activitat econòmica del treball sexual per tal de compensar la seva invisibilització.</p>	
Objectius estratègics relacionats	
<p>Garantir els drets laborals de les dones trans en el marc del treball sexual (Objectiu 2)</p>	
Persones destinatàries	Personal tècnic municipal, entitats i DTTS
Agents responsables	Programa Carolines (AGENCIA ABITS)
Indicacions per a la implementació	
<p>L'estudi haurà de basar-se en una perspectiva de drets de les DTTS i partir de criteris fonamentats en la voluntat i necessitats de les mateixes DTTS.</p> <p>Haurà de partir de la distinció entre treball sexual, tràfic de persones i "tracta" d'éssers humans amb finalitat de prostitució forçada.</p> <p>Caldrà contemplar les diferents formes d'exercici (autònom o per compte d'altri) així com els diferents estatus i tipologies dintre de cadascuna d'elles.</p> <p>Tot i que la diagnosi pot fer-se extensiva al treball sexual en general, haurà de tenir en compte les especificitats del treball sexual en les dones trans.</p> <p>Haurà de comptar amb la participació activa de dones trans treballadores sexuals en l'equip de treball.</p>	
Indicadors de seguiment i avaluació	
<p>Existència d'un diagnòstic</p> <p>Nombre de DTTS participants</p> <p>Realització de la presentació pública</p> <p>Formes de difusió del document</p>	

PROGRAMA CAROLINES

A03	Elaborar i difondre una guia de bones pràctiques professionals en el marc del treball sexual
Descripció	
<p>Elaboració d'un manual que, per una part, serveixi a l'empresariat com a orientació de les pràctiques responsables en aquest àmbit i, per una altra, els informi de les limitacions que els imposen les regulacions i el respecte als drets bàsics de les persones.</p> <p>El manual haurà de fer referència a continguts bàsics com: les limitacions de les jornades laborals, la millora i qualitat dels espais de descans, la cura de la salut, la protecció de la intimitat i la pròpia imatge, l'exercici saludable del treball sexual per a les dones trans que treballin de forma autònoma, etc.</p> <p>El disseny i la creació del material haurà d'acompanyar-se de la difusió dels seus continguts mitjançant un acte públic en què s'arribi als actors i actrius implicats.</p>	
Objectius estratègics relacionats	
<p>Afavorir la millora de la capacitat de negociació col·lectiva, l'apoderament professional i l'autonomia econòmica de les dones trans en el treball sexual (Objectiu 1)</p> <p>Garantir els drets laborals de les dones trans en el marc del treball sexual (Objectiu 2)</p>	
Persones destinatàries	Actuació adreçada tant als empresaris del treball sexual, com a les dones trans treballadores sexuals.
Agents responsables	Program Carolines (AGENCIA ABITS)
Indicacions per a la implementació	
<p>El material escrit haurà de contemplar el treball sexual autònom i aquell que es desenvolupa per compte d'altri, així com l'exercici tant en espais privats com en espais públics.</p> <p>El disseny haurà de comptar amb la participació d'entitats del sector i de dones trans per tal que es reculli la seva especificitat.</p> <p>Cal tenir present la participació dels sindicats partidaris del reconeixement de drets laborals del treball sexual en la detecció dels elements centrals que vulneren els drets de les dones trans treballadores del sexe.</p>	
Indicadors de seguiment i avaluació	
<p>Nombre i tipus d'agents consultats en el procés: (DTTS, empresariat, entitats, sindicats)</p> <p>Nombre de manuals distribuïts</p> <p>Realització d'una presentació pública de la guia</p>	

PROGRAMA CAROLINES

A04	Explorar la viabilitat d'implementació de normatives i protocols que contribueixin a l'establiment i reconeixement de drets i deures de les persones treballadores i empresàries en el marc del treball sexual
Descripció	
Desenvolupament de fórmules jurídiques i tècniques que facin possible regular aspectes relacionats amb el treball sexual dintre del marc competencial de l'administració local i la seva capacitat normativa. Malgrat la inexistència de regulació laboral estatal i les limitacions del marc municipal, aquesta acció pretén elaborar un informe amb propostes per garantir els drets de les dones en l'exercici del treball sexual.	
Objectius estratègics relacionats	
Afavorir l'enfortiment professional, la capacitat de negociació col·lectiva i l'autonomia econòmica de les DTTS en el marc del treball sexual (Objectiu 1)	
Garantir els drets laborals de les dones trans en el marc del treball sexual (Objectiu 2)	
Persones destinatàries	Conjunt d'agents implicats en el treball sexual a nivell de ciutat
Agents responsables	Ajuntament de Barcelona (Direcció de Feminismes i LGTBI, Barcelona Activa, Serveis Jurídics)
Indicacions per a la implementació	
En el marc competencial municipal caldrà avaluar les possibilitats de regulació en relació amb les llicències d'activitat econòmica, regulació de l'espai públic, gestió dels serveis socials, etc.	
Caldrà establir un grup de persones expertes en legislació i polítiques públiques amb perspectiva de reconeixement de drets laborals del treball sexual i a agents coneixedors de les especificitats del treball sexual i el marc municipal de la ciutat de Barcelona.	
Caldrà la col·laboració i assessorament dels serveis jurídics municipals.	
Podran establir-se processos de col·laboració i intercanvi amb altres ajuntaments que a nivell internacional hagin implementat mesures d'aquest tipus o les vulguin implementar.	
Indicadors de seguiment i avaluació	
Realització d'un informe	

PROGRAMA CAROLINES

A05	Elaborar i difondre un manual de bones pràctiques per a clients
Descripció	
<p>Elaboració d'un manual que especifiqui quines són les característiques d'un client respectuós i quins comportaments són inapropiats i constitueixen actes que vulneren els drets de les dones trans. La població diana del manual és la ciutadania en general i, sobretot, els potencials usuaris del treball sexual.</p> <p>El manual té la finalitat de prevenir comportaments abusius en el marc de la relació comercial del treball sexual, així com generar un discurs alternatiu que descriminalitzi l'activitat i el seu consum.</p>	
Objectius estratègics relacionats	
<p>Afavorir l'enfortiment professional, la capacitat de negociació col·lectiva i l'autonomia econòmica de les DTTS en el marc del treball sexual (Objectiu 1)</p> <p>Garantir els drets laborals de les dones trans en el marc del treball sexual (Objectiu 2)</p> <p>Prevenir i lluitar contra les violències de gènere que pateixen les DTTS (Objectiu 8)</p>	
Persones destinatàries	Acció adreçada als clients de prostitució
Agents responsables	Programa Carolines (Agència ABITS)
Indicacions per a la implementació	
<p>Per a l'elaboració d'aquest manual serà imprescindible la participació, en el disseny i la redacció, de dones trans treballadores del sexe i de les entitats i col·lectius en què aquestes estan representades, ja que el col·lectiu dels clients és de difícil accés.</p> <p>Cal partir d'una perspectiva desestigmatitzant i no culpabilitzadora, sense magnificar el poder dels clients respecte les dones ja que aquesta perspectiva alimenta un discurs que vulnerabilitza les treballadores del sexe.</p> <p>Aquesta guia podrà incorporar i unificar indicacions per a clients de dones treballadores sexuals trans o cis</p>	
Indicadors de seguiment i avaluació	
Nombre de guies editades i difoses	

PROGRAMA CAROLINES

A06	Establir un servei d'orientació, acompanyament i seguiment per a l'enfortiment de l'ocupabilitat de les DTTS en el mercat laboral formal
Descripció	
Creació d'un servei que orienti en els diferents itineraris d'ocupabilitat en funció de les necessitats i desitjos de les dones trans, treballant sobre les seves potencialitats. Haurà de servir de via d'entrada als diferents serveis i programes específics en funció del grau d'ocupabilitat de la persona i implicarà fer el seguiment del procés.	
Objectius estratègics relacionats	
Ofertir itineraris personalitzats de formació i enfortiment de l'ocupabilitat de les DTTS (Objectiu 3)	
Persones destinatàries	Actuació adreçada a les DTTS
Agents responsables	Programa Carolines (Agència ABITS) i Barcelona Activa
Indicacions per a la implementació	
<p>Aquest servei haurà d'orientar en la creació d'un itinerari personalitzat en funció de:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voluntat d'autoocupació o ocupació per compte d'altri. • Interessos i potencialitats. • Formació prèvia. • Transició o compatibilització amb el treball sexual. <p>S'ha de promoure i donar accés a formacions emmarcades en serveis generalistes i combinar-ho amb l'assessorament especialitzat.</p> <p>L'oferta formativa no es pot reduir exclusivament als sectors feminitzats i precaritzats del mercat (cura, neteja, cambrera, etc.).</p> <p>S'han de promoure formacions que aprofitin les potencialitats del col·lectiu. Per exemple, que tinguin a veure amb professions tecnològiques: community manager, creació de web, etc.</p> <p>S'ha de facilitar la conciliació entre el treball sexual i la formació per a la inserció. Per exemple, oferint formacions on-line o semi-presencials.</p> <p>Cal fer major difusió de les accions ja existents en relació a la inserció laboral i promoure l'emprenedoria entre el col·lectiu, ja que la dificultat d'accés a la informació és una característica dels col·lectius privats de drets de ciutadania.</p> <p>En cap cas serà requisit l'abandonament del treball sexual per accedir als serveis d'inserció i formació i caldrà facilitar la seva compatibilització.</p>	
Indicadors de seguiment i avaluació	
<p>Nombre de dones trans ateses pel servei.</p> <p>Tipologia de les demandes.</p> <p>Nombre de dones trans derivades a programes de Barcelona Activa.</p> <p>Nombre de dones trans inserides en el mercat de treball formal.</p> <p>Nombre i tipus de processos d'autoocupació iniciats.</p> <p>Nombre de mesos que la persona roman inserida en el mercat formal.</p> <p>Valoració per part de les dones trans del servei.</p>	

PROGRAMA CAROLINES

A07	Formar als i les professionals d'inserció laboral de la ciutat
Descripció	
Realització de formacions específiques per tal de donar eines als i les professionals d'inserció laboral en l'acompanyament a les dones trans treballadores sexuals.	
Objectius estratègics relacionats	
Millorar la prospecció, contractació i manteniment del lloc de feina de les DTTS que volen portar a terme un canvi d'activitat laboral cap al mercat de l'economia formal (Objectiu 4)	
Persones destinatàries	Professionals d'inserció, prospecció i empenedoria de BCN Activa i de les entitats que realitzen aquestes funcions
Agents responsables	Programa Carolines (Agència ABITS), Barcelona Activa
Indicacions per a la implementació	
La formació haurà d'abordar els continguts de la Llei 11/2014 en matèria laboral així com els resultats dels diversos informes del projecte TransLab encarregats per l'Ajuntament de Barcelona.	
També haurà d'abordar qüestions relatives a les especificitats del treball sexual i les seves implicacions en les dificultats d'accés al mercat laboral.	
Haurà d'abordar continguts sobre el fet que la població de DTTS és significativament heterogènia i està composta de persones amb trajectòries vitals, competències i habilitats molt diverses.	
En aquestes formacions hi hauran d'assistir tant els i les professionals implicades directament en el procés d'inserció com les persones responsables de l'acollida als taulells d'entrada al servei.	
Indicadors de seguiment i avaluació	
Nombre d'hores de formació realitzades.	
Nombre i tipus de professionals beneficiaris de la formació.	
Valoració per part dels i les assistents.	

PROGRAMA CAROLINES

A08	Formar i sensibilitzar el col·lectiu empresarial així com els sindicats en el compliment de les lleis i normatives anti-discriminació en l'àmbit laboral i en el coneixement del col·lectiu trans
Descripció	
Elaboració d'una campanya per combatre l'estigma sobre les dones trans en l'àmbit laboral mitjançant productes comunicatius i materials.	
Objectius estratègics relacionats	
Millorar la prospecció, contractació i manteniment del lloc de feina de les DTTS que volen portar a terme un canvi d'activitat laboral cap al mercat de l'economia formal (Objectiu 4)	
Persones destinatàries	Teixit empresarial i sindical de la ciutat
Agents responsables	Programa Carolines (Agència ABITS), Barcelona Activa
Indicacions per a la implementació	
<p>Creació d'una campanya de visibilització de referents positius de cara a potenciar la capacitat laboral per sobre de condicionants de gènere o imatge.</p> <p>Realització d'unes Jornades formatives organitzades en el marc dels espais formatius propis de la Patronal sobre el compliment de la Llei 11/2014 en l'àmbit laboral (com afecta a les empreses, sancions, etc.).</p> <p>Elaboració d'una guia de bones pràctiques que orienti en l'aplicació de la Llei 11/2014 per tal que els i les responsables de la negociació col·lectiva, així com els propis treballadors i treballadores, coneguin què és el que s'ha de negociar i què no està permès des d'una perspectiva de drets.</p> <p>Malgrat ser una acció destinada a tot el col·lectiu empresarial, caldrà incidir especialment en la sensibilització i conscienciació de l'empresariat LGTBI i elaboració de convenis col·laboradors entre l'Ajuntament i l'ACEGAL (Associació Catalana d'empresaris gais i lesbianes) per fomentar la contractació de DTTS.</p>	
Indicadors de seguiment i avaluació	
<p>Nombre de campanyes realitzades.</p> <p>Nombre de contractacions de DTTS per part de l'ACEGAL.</p> <p>Nombre d'assistents a les Jornades amb la Patronal.</p>	

PROGRAMA CAROLINES

A09	Incorporar de forma específica les DTTS als programes d'inserció laboral municipals destinats a col·lectius vulnerabilitzats pel mercat, promoure la contractació pública de les mateixes i intervenir sobre el mercat laboral formal per prevenir la discriminació
Descripció	
<p>Inclusió de les DTTS al programa Trans-Ocupació de Barcelona Activa i promoció de la seva ocupació mitjançant les clàusules de contractació responsable municipals i l'exploració de la possibilitat d'incorporar-les en els plans d'ocupació liderats per Barcelona Activa.</p> <p>Aquesta acció està inclosa en el Pla Municipal de Diversitat Sexual i de Gènere i l'hem recuperat aquí perquè les dones trans treballadores sexuals siguin especialment contemplades. Tradicionalment, les treballadores sexuals han seguit canals diferents a la resta de persones que busquen feina i moltes vegades han quedat excloses d'aquests programes.</p>	
Objectius estratègics relacionats	
<p>Millorar la prospecció, contractació i manteniment del lloc de feina de les DTTS que volen portar a terme un canvi d'activitat laboral cap al mercat de l'economia formal (Objectiu 4)</p>	
Persones destinatàries	<p>Dones trans treballadores sexuals que desitgen incorporar-se al mercat laboral formal</p>
Agents responsables	<p>Programa Carolines (Agència ABITS), Barcelona Activa, Entitats que es dediquen a la inserció laboral i treballen amb DTTS</p>
Indicacions per a la implementació	
<p>Cal que es faci difusió d'aquest circuit de mercat reservat per tal que les DTTS coneguin la seva existència.</p> <p>S'han d'identificar els perfils professionals que poden interessar les DTTS a les quals es fa seguiment.</p> <p>Cal que el Programa Carolines tingui accés a les ofertes de feina referents a les clàusules socials de contractació pública de l'Ajuntament i es coordini amb Barcelona Activa en relació als Plans d'ocupació, Projecte "Treball als Barris", etc perquè puguin vincular-s'hi les DTTS.</p>	
Indicadors de seguiment i avaluació	
<p>Nombre i tipologia d'ofertes rebudes ja sigui en el marc de les clàusules socials de contractació pública com d'altres programes de Barcelona Activa.</p> <p>Nombre de dones ateses al servei d'orientació, acompanyament i seguiment.</p> <p>Nombre de dones que s'han presentat a alguna d'aquestes ofertes.</p> <p>Nombre de dones que han sigut contractades, sector professional i tipus de programa.</p>	

PROGRAMA CAROLINES

A10	Fomentar la creació de grups de suport mutu per afavorir la salut psico-social, l'intercanvi d'informació i la percepció de pertinença grupal
Descripció	
<p>Dinamització de grups de suport mutu per buscar l'enfortiment de la pròpia percepció com a grup i la consciència de poder esdevenir agents de canvi social, així com millorar la salut psico-social, l'autoestima personal i col·lectiva i la professionalització i el suport en casos de vulneració de drets.</p> <p>Els grups de suport mutu són una estratègia clàssica de l'apoderament en l'organització feminista. Es tracta d'espais de trobada on compartir experiències pròpies de la transició i del treball sexual que serveixen per l'apoderament en drets, l'enfortiment de la pertinença de grup i la capacitat de mobilització col·lectiva i l'intercanvi de coneixements i estratègies pròpies del treball sexual.</p>	
Objectius estratègics relacionats	
<p>Afavorir la millora de la capacitat de negociació col·lectiva, l'apoderament professional i l'autonomia econòmica de les dones trans en el treball sexual (Objectiu 1)</p> <p>Afavorir l'autogestió de la salut de les DTTS i la promoció de intervencions sanitàries basades en el consentiment informat (Objectiu 7)</p> <p>Prevenir i lluitar contra les violències de gènere que pateixen les DTTS (Objectiu 8)</p>	
Persones destinatàries	Dones trans treballadores sexuals
Agents responsables	PROGRAMA CAROLINES (AGENCIA ABITS)
Indicacions per a la implementació	
<p>Els grups podran ser acompanyats per una persona facilitadora però els continguts a tractar seran autogestionats en funció de les necessitats de les pròpies DTTS que hi participin.</p> <p>Es facilitarà que aquests grups serveixin per intercanviar informacions i coneixements sobre el treball sexual i la transició.</p> <p>La figura facilitadora podrà proposar exemples d'experiències similars de reagrupament i mobilització col·lectiva en altres àmbits territorials o temàtics.</p> <p>Tant la periodicitat com els horaris dels grups hauran de ser establerts en relació amb les necessitats de les pròpies DTTS.</p>	
Indicadors de seguiment i avaluació	
Nombre de dones vinculades als grups de suport mutu	
Nombre i tipus d'activitats realitzades	
Grau de satisfacció de les dones	

PROGRAMA CAROLINES

A11	Formar i sensibilitzar els i les professionals dels serveis de salut pública.
Descripció	
<p>Realització de formacions sobre qüestions específiques sobre salut trans (Recollit a l' <i>Informe del Model d'Assistència i Acompanyament de persones trans a la ciutat de Barcelona</i>) i sobre el marc del treball sexual i les seves necessitats específiques en l'àmbit sanitari amb la finalitat de millorar l'atenció sanitària a les DTTS per part dels i les professionals dels serveis de salut.</p>	
Objectius estratègics relacionats	
<p>Afavorir l'autogestió de la salut de les DTTS i la promoció de intervencions sanitàries basades en el consentiment informat (Objectiu 7)</p>	
Persones destinatàries	<p>Professionals dels serveis de salut pública i entitats de promoció de la salut que treballen amb dones trans</p>
Agents responsables	<p>PROGRAMA CAROLINES (AGENCIA ABITS)</p>
Indicacions per a la implementació	
<p>Caldrà contemplar tant el disseny de formacions presencials com l'elaboració de materials escrits que es distribueixin als i les professionals de la salut. La informació que es transmeti haurà de contemplar les recomanacions indicades en el <i>Informe del Model d'Assistència i Acompanyament de persones trans a la ciutat de Barcelona</i> respecte el treball sexual:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Temporalitat de revisions i anàlisis. • Confidencialitat de les dades i de l'ocupació. • Promoció de l'autogestió de la salut i no únicament dependència mèdica. • Conseqüències emocionals de l'estigma de la prostitució. • Detecció de casos de violència masclista. <p>Caldrà formar tant als professionals sanitaris, com a les persones encarregades de l'acollida i als i les professionals del treball social que es troben als centres mèdics.</p> <p>Caldrà dissenyar les formacions tenint en compte no només la perspectiva biomèdica, sinó incorporant una definició de salut integral que contempli els factors estructurals i simbòlics que incideixen en la pèrdua o afavoriment de la salut de les persones.</p>	
Indicadors de seguiment i avaluació	
<p>Nombre d'hores de formació realitzades.</p> <p>Nombre i tipus de professionals beneficiaris de la formació.</p> <p>Valoració per part dels i les assistents.</p>	

PROGRAMA CAROLINES

A12	Dissenyar plans formatius específics per a la detecció de les violències de gènere per part de les pròpies DTTS
Descripció	
Realització d'accions formatives sobre violències de gènere específiques per a la detecció en el marc del treball sexual i amb informació respecte als recursos disponibles de protecció.	
Objectius estratègics relacionats	
Prevenir i lluitar contra les violències de gènere que pateixen les DTTS (Objectiu 8)	
Persones destinatàries	Professional del circuit de violència masclista, tant dels serveis municipals, com de les entitats especialitzades en el tema
Agents responsables	Programa Carolines (Agència ABITS)
Indicacions per a la implementació	
<p>Hauran d'incloure continguts sobre els tipus de violències i àmbits en què aquestes es produeixen, així com els recursos existents on denunciar-les i els serveis on poden ser ateses.</p> <p>Han d'incorporar continguts que qüestionin la naturalitat i l'essencialització dels valors de la feminitat tradicional i l'amor romàntic, així com les conseqüències de l'estigma de puta.</p> <p>Hauran d'incloure mecanismes de defensa personal i jurídica davant de les violències.</p> <p>Incorporació de continguts de la llei.</p> <p>Les formacions han de promoure la creació de lideratges positius entre les pròpies DTTS per tal que, posteriorment, siguin elles mateixes les encarregades de transmetre els continguts.</p> <p>Aquestes formacions formaran part del catàleg de formacions ofertes pel servei.</p>	
Indicadors de seguiment i avaluació	
<p>Nombre d'hores de formació realitzades.</p> <p>Ràtio de tipologia i nombre de destinatàries.</p> <p>Valoració per part de les assistents.</p> <p>Nombre de persones formades.</p>	

PROGRAMA CAROLINES

A13	Incorporar les dones trans treballadores sexuals al circuit de violència masclista
Descripció	
Foment de l'atenció a les DTTS per part dels serveis del circuit de violència masclista de l'Ajuntament de Barcelona a través dels itineraris ordinaris d'entrada als mateixos.	
Objectius estratègics relacionats	
Prevenir i lluitar contra les violències de gènere que pateixen les DTTS (Objectiu 8)	
Persones destinatàries	Dones trans treballadores sexuals
Agents responsables	Programa Carolines (Agència ABITS)
Indicacions per a la implementació	
<p>Cal incidir en millorar la comunicació per tal que es faci explícita la inclusió de les dones trans al circuit de violència masclista.</p> <p>Fer difusió i incorporar les dones trans en els materials informatius i de difusió dels serveis del circuit de violència masclista de l'Ajuntament de Barcelona, per exemple, dissenyant una campanya informativa específica adreçada a dones trans o bé una campanya visual que mostri la diversitat de dones que poden accedir a aquests serveis.</p> <p>Garantir la no exclusió de les treballadores sexuals dels circuits de violència masclista</p> <p>Formació i sensibilització específica per als i les professionals dels serveis municipals del circuit de violència masclista per a què incorporin tant coneixements específics en relació amb la realitat trans, com en relació amb el treball sexual i l'estigma de puta.</p>	
Indicadors de seguiment i avaluació	
<p>Nombre de dones que accedeixen als serveis</p> <p>Valoració dels serveis i el tracte rebut per part de les DTTS</p>	

PROGRAMA CAROLINES

A14	Formar i sensibilitzar als treballadors i treballadores de l'administració pública en prevenció de les violències transfobes i les derivades de <i>l'estigma de puta</i> .
Descripció	
Realització d'accions formatives a treballadors i treballadores de l'administració, principalment Guàrdia Urbana i Cossos de Seguretat de l'Estat, personal de Serveis Socials i de l'administració de justícia, per prevenir la violència institucional .	
Objectius estratègics relacionats	
Prevenir i lluitar contra les violències de gènere que pateixen les DTTS (Objectiu 8)	
Persones destinatàries	Treballadors i treballadores de l'administració local, principalment Guàrdia Urbana i altres cossos de seguretat.
Agents responsables	PROGRAMA CAROLINES (AGENCIA ABITS)
Indicacions per a la implementació	
<p>Les formacions han d'incloure coneixements específics sobre el treball sexual, però també sobre l'estigma de puta.</p> <p>Hauran d'incloure continguts sobre el fet trans que informin de quins elements concrets configuren un tracte respectuós.</p> <p>Les formacions hauran d'especificar que el compliment d'un tracte respectuós no és només un acte d'ètica professional, sinó d'obligat compliment en el cas de l'administració i que el seu incompliment pot comportar sancions.</p>	
Indicadors de seguiment i avaluació	
<p>Nombre d'hores de formació realitzades</p> <p>Ràtio de tipologia de destinatàries</p> <p>Valoració per part de les assistents</p>	

PROGRAMA CAROLINES

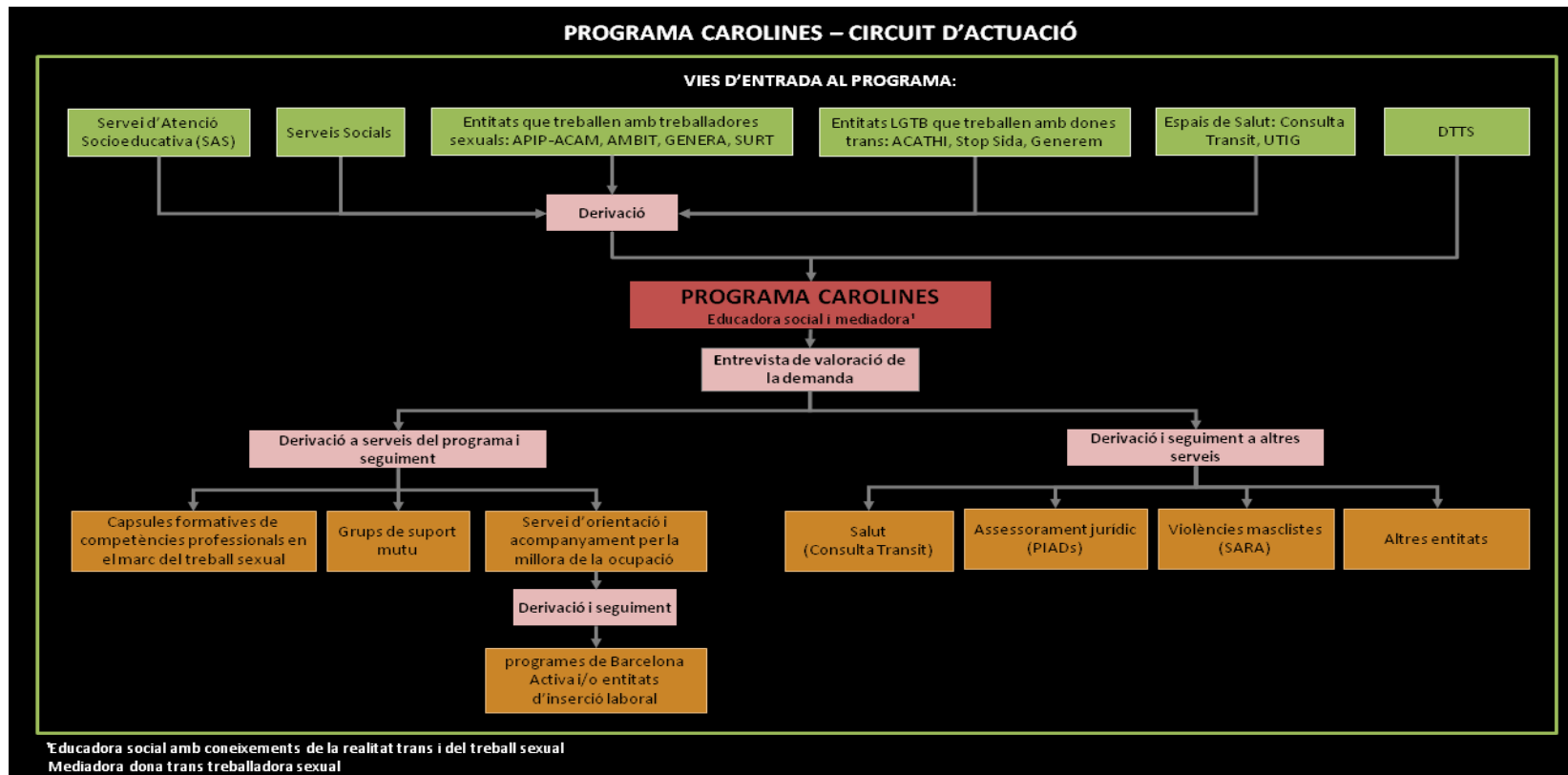
A15	Facilitar l'assessorament i l'assistència lletrada a les DTTS
Descripció	
Oferiment d'un servei d'acompanyament jurídic que garanteixi l'accés a la justícia de les DTTS i el seu apoderament com a subjectes de drets.	
Objectius estratègics relacionats	
Promoure el dret d'accés a la justícia i a l'habitatge de les DTTS (Objectiu 5)	
Persones destinatàries	Dones trans treballadores sexuals
Agents responsables	PROGRAMA CAROLINES (AGENCIA ABITS)
Indicacions per a la implementació	
El programa haurà d'oferir un servei d'assessorament jurídic tant en relació amb qüestions relacionades amb el canvi de nom i gestions relacionades amb transició de gènere, com en relació amb les vulneracions de drets relacionades amb l'ocupació del treball sexual i estrangeria. Haurà de contemplar també la garantia de l'acompanyament lletrat a l'accés a la justícia.	
Indicadors de seguiment i avaluació	
Nombre d'atencions jurídiques. Valoració persones usuàries.	

A16	Promoure l'accés a l'habitatge de les DTTS
Descripció	
Promoció i millora de les condicions d'accés a l'habitatge amb fins d'habitatge i desenvolupament del treball sexual per a les DTTS	
Objectius estratègics relacionats	
Promoure el dret d'accés a la justícia i a l'habitatge de les DTTS (Objectiu 6)	
Persones destinatàries	Dones trans treballadores sexuals
Agents responsables	PROGRAMA CAROLINES (AGENCIA ABITS)
Indicacions per a la implementació	
Caldrà estudiar la possibilitat jurídica i tècnica de facilitar espais d'exercici del treball sexual per garantir la qualitat de les condicions laborals de l'ocupació i la seva seguretat. Serà necessària la valoració de la inclusió de factors com el fet de ser dona trans o l'ocupabilitat en el mercat laboral informal com a criteris de prioritat en l'accés a l'habitatge protegit. Haurà de facilitar-se la denúncia legal i pública dels casos de discriminació d'accés a l'habitatge. Caldrà tenir en compte la implicació com acusació pública de l'Ajuntament en els casos de discriminació de DTTS en l'accés a l'habitatge.	
Indicadors de seguiment i avaluació	
Nombre de DTTS que accedeixen a habitatges protegits. Nombre de DTTS ateses al programa amb demandes d'habitatge.	

PROGRAMA CAROLINES

3.4 Ubicació del programa i circuits de derivació

Com indicàvem a l'inici d'aquest apartat, el Programa que proposem haurà de dependre de l'Agència ABITS i està coordinat amb el teixit d'entitats i agents que intervenen amb dones trans treballadores sexuals. A continuació, es proposa un esquema del circuit on s'ubicaria el programa i els itineraris possibles que podrien configurar.

PROGRAMA CAROLINES

3.5 Correspondència entre accions i objectius

ACCIONS	01. Afavorir l'enfortiment professional, la capacitat de negociació col·lectiva i l'autonomia econòmica de les DTTS en el marc del treball sexual	02. Garantir els drets laborals de les DTTS en el marc del treball sexual	03. Oferir itineraris personalitzats de formació i enfortiment de l'ocupabilitat de les DTTS	04. Millorar la prospecció, contractació i manteniment del lloc de feina de les DTTS que volen incorporar-se al mercat de l'economia formal	05. Promoure i garantir els drets d'accés a la justícia a les DTTS	06. Promoure el dret d'accés a l'habitatge de les DTTS	07. Afavorir l'autogestió de la salut de les DTTS i la promoció d'intervencions sanitàries basades en el consentiment informat	08. Prevenir i lluitar contra les violències de gènere que pateixen les DTTS
A01. Oferir formacions destinades a enfortir les competències professionals DTTS								
A02. Desenvolupar un diagnòstic de les condicions laborals de les DTTS en el marc del treball sexual								
A03. Elaborar i difondre una guia de bones pràctiques professionals en el marc del treball sexual								
A04. Estudiar el disseny i la implementació de normatives i protocols tècnics que contribueixin a l'establiment i reconeixement de drets i deures de les DTTS.								
A05. Elaborar i difondre un manual de bones pràctiques per clients								
A06. Establir un servei d'orientació, acompanyament i seguiment per l'enfortiment de l'ocupabilitat de les DTTS								
A07. Formar els i les professionals d'inserció laboral de la ciutat								
A08. Formar i sensibilitzar al col·lectiu empresarial i als sindicats en el compliment de la Llei 11/2014 en l'àmbit laboral i en el coneixement del col·lectiu trans.								
A09. Incorporar de forma específica les DTTS als programes d'inserció laboral municipals destinats a col·lectius vulnerabilitzats.								
A10. Fomentar la creació de grups de suport mutu per afavorir la salut psico-social, l'intercanvi d'informació i la percepció de pertinença grupal								
A11. Formar i sensibilitzar els i les professionals dels serveis de salut pública.								
A12. Formar les DTTS en detecció de les violències masclistes								
A13. Incorporar les dones trans treballadores sexuals al circuit de violència masclista								
A14. Formar i sensibilitzar els treballadors i treballadores de l'administració local en prevenció de les violències transfobes i les derivades de l'estigma de "puta"								
A15. Facilitar l'assessorament i l'assistència lletrada a les DTTS								
A16. Promoure l'accés a l'habitatge de les DTTS								

4. Altres propostes d'accions

En l'anterior apartat hem detallat les 16 actuacions que conformen el programa. Volem aclarir, però, que aquestes accions no són les úniques que convé portar a terme per millorar la situació laboral de les dones trans treballadores sexuals. En el transcurs del procés que s'ha desenvolupat han emergit demandes i propostes que ja es troben presents en altres plans actualment existents o en procés d'aprovació. Aquestes accions no han quedat recollides en la proposta formulada en l'apartat anterior per no incórrer en reiteracions innecessàries. Per tant, en aquest pla hem recollit propostes d'accions noves o accions que, malgrat estar recollides en altres documents, creiem que era necessari l'ampliació d'algun dels seus aspectes.

A continuació es recullen aquelles accions que s'estan duent a terme des d'altres projectes i que caldrà tenir en compte. En aquest sentit, quan es portin a terme, hauran de plantejar-se també com a accions clau per millorar la situació sociolaboral de les DTTS.

4.5 Recomanacions de l'Informe TransLab Fase 2: Disseny d'estratègies d'intervenció per millorar la inserció laboral de les persones trans a Barcelona

- Elaboració d'un material específic per fomentar la inclusió del respecte a la diversitat d'orientació sexual i d'identitat de gènere als plans d'igualtat de les empreses.
- Elaboració d'un material específic per millorar el coneixement del fet LGTB als sindicats.
- Gestió d'un pla de formació adreçat a empreses, entitats d'inserció sociolaboral, sindicats i altres actors socials del mercat de treball.
- Creació d'un grup de treball per assegurar el desplegament del Capítol III sobre Mercat de Treball de la Llei 11/2014 del 10 d'octubre, per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.
- Promoció d'activitats, campanyes i materials per difondre els drets laborals de les persones LGTB a través de sindicats i entitats.
- Organització i promoció d'activitats per difondre bones pràctiques empresarials.

PROGRAMA CAROLINES

- Elaboració de materials per visibilitzar els efectes positius de promoure la diversitat a l'empresa.
- Difusió dels resultats dels principals rànquings de les millors empreses en la inclusió de treballadors i treballadores LGTB.
- Realitzar una campanya de visibilitat a nivell de ciutat.

4.6 Accions del Pla Municipal per la Diversitat Sexual i de Gènere (2016-2020)⁵

- Reedició del programa Trans-Ocupació de Barcelona Activa
 - La reedició del programa haurà de contemplar aspectes específics de la incorporació de les DTTS. Aquests aspectes fan referència a la no exclusió de les dones trans treballadores sexuals i a la facilitació de l'accés al servei de dones trans al marge de la seva situació administrativa.
- Formació dels principals actors en la promoció de l'ocupació de les persones trans (especialment del teixit associatiu) sobre les diferents vies de contractació responsable.
- Organització i promoció d'activitats per difondre bones pràctiques empresarials.

⁵ Aquest Pla està pendent d'aprovar-se i per tant aquestes accions són les que apareixen en el seu esborrany final.

PROGRAMA CAROLINES

